

JUSTITSMINISTERIET

Administrationsafdelingen

Dato: 23. april 2010
Kontor: Økonomikontoret
Sagsbeh: Cecilie Maarbjerg
Qvist
Sagsnr.: 2010-0035-0003
Dok.: 5659

Udkast til tale til ministeren til brug for besvarelsen af spørgsmål AT, AU og AV fra Folketingets Retsudvalg torsdag den 29. april 2010.

Spørgsmål AT

”Hvad gør regeringen i dag for at forhindre at stærke bandemedlemmer reelt kontrollerer alt, hvad der foregår i fængslerne i Nyborg, Horsens, Vestre og Vridsløselille?”

Spørgsmål AU

”Hvad er ministerens strategi for bekæmpelse af bandekriminalitet i fængslerne?”

Spørgsmål AV

”Hvordan vil ministeren løse problemet med de stærke indsatte set i lyset af de seneste nedskæringer i antallet af ansatte i kriminalforsorgen?”

1. De spørgsmål, som skal drøftes i dette samråd, vedrører alle de indsatte fra rocker- og bandemiljøet, og hvordan kriminalforsorgen håndterer de udfordringer, som disse indsatte giver

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

for sikkerheden i kriminalforsorgens institutioner. Jeg vil derfor give en samlet besvarelse af spørgsmålene.

Jeg vil gerne starte med at slå fast, at negativt stærke indsatte generelt er en udfordring at håndtere, ikke mindst når de har relationer til organiserede kriminelle netværk. Den verserende bandekonflikt kan derfor også mærkes i kriminalforsorgen.

For at dæmme op for bandekonflikten vedtog Folketinget som bekendt i 2008 og i foråret 2009 lovændringer vedrørende en styrket indsats mod våben- og bandekriminalitet. Dette indebærer blandt andet markante strafskærpelser for våbenbesiddelse og voldskriminalitet.

Politiets omfattende indsats over for bandekonflikten kombineret med blandt andet disse strafskærpelser har ført til en stigning i antallet af indsatte med tilknytning til rocker- og bandemiljøet.

De indsatte fra rocker- og bandemiljøet giver udfordringer for sikkerheden i kriminalforsorgens institutioner. Den forråelse, der i de seneste år er set i det kriminelle miljø i samfundet, findes i stigende grad også i fængslerne. De indsattes adfærd – både indbyrdes og over for personalet – er blevet mere rå og aggressiv end tidligere. Denne forråelse skyldes blandt andet den store tilgang af indsatte med rocker- eller banderelationer.

Det skal således ikke benægtes, at det store antal indsatte med relation til rocker- og bandemiljøet er en stor udfordring for

kriminalforsorgen. Disse indsatte har en adfærd, der gør, at de ”fylder” meget og kan være ødelæggende for det almindelige fællesskab.

Jeg er derimod ikke enig i antagelsen om, at stærke bandemedlemmer kontrollerer alt, hvad der foregår i nogle af fængslerne. Tværtimod arbejder kriminalforsorgen løbende med forskellige tiltag for at sikre, at disse indsattes negativt stærke adfærd imødegås, så alle indsatte i kriminalforsorgen har ordentlige afsoningsforhold.

2. En vigtig del af dette arbejde er at overvåge og udpege de såkaldt negativt stærke indsatte, som placeres på særlige afdelinger i de lukkede fængsler. Disse afdelinger er helt adskilt fra de øvrige afdelinger, og dermed har disse indsatte ikke mulighed for at påvirke de øvrige ikke-banderelaterede indsatte og heller ikke mulighed for at rekruttere nye medlemmer blandt de øvrige indsatte. Placeringen tager samtidig hensyn til, at afsoningsvilkårene – også for de negativt stærke indsatte – lever op til kravene i straffuldbyrdelsesloven.

I 2002 blev forvaltningsloven ændret, så der ikke er ret til aktindsigt i blandt andet sager om valg af afsoningsinstitution og sager om overførsel til anden afsoningsinstitution eller afdeling. Det vil altså sige, at der ikke er ret for den indsatte til at blive gjort bekendt med baggrunden for anbringelse på en afdeling for negativt stærke indsatte.

Årsagen til, at regeringen tog initiativ til denne ændring, var, at kriminalforsorgen ikke fik de oplysninger fra medindsatte, der var nødvendige for at opretholde ro og orden i fængslerne. Risikoen for repressalier fra stærke indsatte er så betydelig, at kriminalforsorgen normalt kun modtager belastende oplysninger fra medindsatte, hvis de pågældende kan garanteres anonymitet.

På de særlige afdelinger for de negativt stærke indsatte er der desuden iværksat en rokeringsordning for personalet, der skal begrænse de indsattes mulighed for at påvirke og intimidere personalet.

I tilfælde af vold eller trusler om vold mellem de indsatte reageres med disciplinære sanktioner og eventuelt fremadrettet med udelukkelse fra fællesskab eller overførsel af de involverede indsatte til andre afdelinger eller andre institutioner. Der foretages tillige politianmeldelse af de forhold, som kan være en overtrædelse af eksempelvis straffeloven.

I 2004 blev det – i forbindelse med en række stramninger af afsoningsforholdene for de negativt stærke indsatte – endvidere besluttet at etablere en særlig arrestafdeling i Politigårdens Fængsel, hvor der er et særligt restriktivt regime og meget begrænset fællesskab for indsatte, der har en voldelig eller truende adfærd.

3. Kriminalforsorgens Sikkerhedsenhed følger nøje med i udviklingen på rocker- og bandeområdet og har et tæt samarbejde med politiet herom.

De forskellige grupperinger af indsatte med tilhørsforhold til rocker- og bandegrupperinger adskilles, så vidt det overhovedet er muligt. Når og hvis der opstår problemer eller konflikter i hverdagen, reageres der naturligvis relevant og omgående i forhold til den konkrete situation.

Jeg kan også nævne, at det i forbindelse med kriminalforsorgens flerårsaftale for 2008-2011 blev besluttet, at der skal etableres et IT-baseret efterretningssystem til brug for systematisk opsamling og strukturering af oplysninger. Når dette system er fuldt udbygget, og når relevante oplysninger er lagt ind i systemet, vil det give kriminalforsorgen et løbende og opdateret overblik over indsatte med rocker- og bandegrupperinger og også et overblik over fordelingen på de enkelte grupperinger.

Der er spurgt til strategien for bekæmpelse af bandekriminalitet i fængslerne.

Til dette spørgsmål vil jeg indledningsvis understrege, at bandekriminaliteten i fængslerne er en logisk følge af den konflikt, der pågår i rocker- og bandemiljøet i Danmark. En bekæmpelse af bandekriminaliteten kan derfor ikke alene foregå i kriminalforsorgen.

Det skal ikke benægtes, at det store antal indsatte med relation til rocker- og bandemiljøet er en stor udfordring for kriminalforsorgen. Disse indsatte har en adfærd, der gør, at de ”fylder” meget og kan være ødelæggende for det almindelige fællesskab.

Hvis det skal sikres, at både indsatte og ansatte har acceptable afsonings- og arbejdsvilkår, er det nødvendigt, at kriminalforsorgen har sit primære fokus på at overvåge, udskille og placere indsatte med relation til rocker- og bandemiljøet på den rigtige måde.

Bandekonflikten stiller store krav til kriminalforsorgens overvejelser om placeringen af de indsatte på de enkelte afdelinger. Det er et stort og komplekst arbejde, som vanskeliggøres af de bygningsmæssige rammer i de gamle lukkede fængsler, men som nødvendigvis må være på plads, inden andre tiltag vil kunne gennemføres og være udbytterige.

Som eksempler på, hvordan dette arbejde med placeringen i praksis gribes an i kriminalforsorgen, kan jeg nævne følgende:

- Der gennemføres i tæt samarbejde med politiet en kortlægning af, hvilke indsatte som måtte have et reelt tilhørsforhold til rocker- eller bandemiljøet.
- Domfældte, der er medlem af rocker- og bandegrupperingerne, placeres i et lukket fængsel eller i et arresthus.

- For at imødegå og forhindre voldelige konfrontationer mellem de forskellige grupperinger udarbejder og ajourfører kriminalforsorgen løbende retningslinjer til fængsler og arresthuse vedrørende fordeling og placering af varetægtsarrestanter og afsonere, som har tilknytning til rocker- og bandemiljøet. Således er der netop i lyset af den seneste udvikling på området udarbejdet nye retningslinjer for fordeling af disse grupperinger, som er ved at blive sat i værk.

Udover disse tiltag arbejder kriminalforsorgen også med planer om en mere målrettet indsats for at få indsatte ud af banderne. Dette tema indgår også i arbejdet med at etablere et exitprogram for rocker- og bandemedlemmer. I forbindelse med behandlingen i næste uge af beslutningsforslaget B 162 om exit-programmer vil jeg komme nærmere ind på, hvad regeringen ser for sig på dette område.

Desuden besluttede regeringen som bekendt i januar i år sammen med Dansk Folkeparti og Liberal Alliance at tilføre kriminalforsorgen 37,5 mio. kr. i 2010 med henblik på, at der kan iværksættes en række tiltag for at styrke sikkerheden og tilvejebringe mere kapacitet. Det indebærer bl.a., at antallet af lukkede pladser øges – 30 åbne pladser konverteres til lukkede i Statsfængslet ved Horserød – og at de åbne fængsler sikres yderligere mod indtrængen udefra. Det blev samtidig besluttet

at iværksætte en analyse for fremadrettet at kortlægge kapacitets- og sikkerhedsbehovet.

Der er endelig spurgt til, om kriminalforsorgen har ressourcerne til at håndtere de indsatte fra rocker- og bandemiljøet.

Som bekendt indgik regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance i marts 2008 en fireårig aftale om kriminalforsorgens økonomi. Aftalen omfatter perioden 2008-2011.

Den nuværende flerårsaftale indeholder midler til en række nye initiativer, og kriminalforsorgen har en årlig bevilling på ca. 2,8 mia. kr. Det er en god flerårsaftale for kriminalforsorgen, og det er min opfattelse, at kriminalforsorgen allerede har et solidt grundlag for at håndtere også udfordringerne med indsatte fra rocker- og bandemiljøet.

Det er forudsat i aftalen, at kriminalforsorgen frigør midler gennem perioden. I alt skal kriminalforsorgen over fire år frigøre ca. 100 mio. kr., blandt andet ved frasalg af bygninger.

Kriminalforsorgen er desuden som andre offentlige myndigheder underlagt de effektiviseringskrav, som følger af blandt andet centrale statslige indkøbsaftaler.

Det er Direktoratet for Kriminalforsorgen, der forestår den daglige drift på kriminalforsorgens område. Direktoratet for Kriminalforsorgen foretager i den forbindelse blandt andet den

løbende prioritering af opgaverne med henblik på at sikre, at ressourcerne anvendes så effektivt som muligt.

Direktoratet har oplyst over for mig, at man i 2010 og 2011 har udmeldt en besparelse på 2 pct. i alle kriminalforsorgens institutioner som led i den løbende prioritering og effektivisering af opgavevaretagelsen. Besparelserne er udtryk for, at kriminalforsorgen vil sikre, at forbruget også i 2010 og 2011 svarer til bevillingen.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har forsikret mig om, at disse besparelser ikke vil betyde, at der bliver afskediget uniformeret personale, og at direktoratet vil have særligt fokus på, at sikkerheden i fængslerne ikke kommer i fare.

Som nævnt blev det i januar 2010 besluttet at igangsætte et analysearbejde med henblik på at fastlægge kriminalforsorgens fremtidige kapacitets- og sikkerhedsbehov.

Analysen skal bl.a. tage udgangspunkt i de aktuelle sikkerhedsproblemer, herunder bandeadskillelser-problematikken, stigningen i antallet af voldelige episoder mellem indsatte og ansatte, episoder med indtrængen i fængslerne mv. og de heraf afledte sikkerheds- og kapacitetsmæssige problemer.

Analysen vil som et element forholde sig til sikkerheden omkring de negativt stærke indsatte.

Analysen vil blive gennemført af repræsentanter fra kriminalforsorgen, Justitsministeriet og Finansministeriet og forventes afsluttet i september 2010.

Jeg vil naturligvis ikke foregribe resultatet af dette arbejde, men blot slutte med at forsikre, at kriminalforsorgen løbende og hver dag gør en stor indsats for at løse den vanskelige opgave med at håndtere afsoningen for de rocker- og banderelaterede personer på den bedst mulige måde.

Jeg synes, at kriminalforsorgen gør et godt og stort arbejde. De gør alt, hvad de kan, for at sikre en tidssvarende og sikker afsoning for langt hovedparten af de indsatte i Kriminalforsorgens institutioner – herunder også i relation til de problemer, der måtte opstå med forskellige kategorier af indsatte.